

Rutkowski, Leon

Pomiary czaszek z cmentarzysk rzędowych w powiatach Sierpieckim i Płońskim : (Krasino-Smoszewo i Romatowo-Koziminy)

Światowit 7, 16-21

1906

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Pomiary czaszek z ementarzysk rzędowych w pow. Sierpeckim i Płońskim.

(KRASINO-SMOSZEWO I ROMATOWO-KOZIMINY).

	Nr I	Nr II	Nr III	Nr IV	Nr V	Nr VI
	Krasino I grób	Krasino II grób	Krasino III grób	Krasino IV grób	Romatowo	Koziminy
1. Pochodzenie	meńczyszna stary	kobieta starsza	meńczyszna starszy	meńczyszna dojrzały	kobieta stara	meńczyszna dojrzały
2. Płeć.						
3. Wiek						
4. Szerokość cz. euryon — euryon (szerociec — szerociec) . . .	13,5	13,9	14,0	14,5	12,5	14,6
5. Długość cz. glabell.—extremum occiput (gładyszka tyłogłowia)	19,5 (?) glabell. starta	18,6	19,7 (?) glabell. zniszcz.	18,5	17,3	19,5 (?)
6. Wysokość cz. basion — bregma (prożek — śródwieńce) . . .	—	13,5	—	13,6	12,2 (?) basion starty	13,4
7. Basion — vertex (prożek — cie- mie)	—	13,7	—	13,6	—	13,6
8. Opisthion — bregma (zaotwo- rek — śródwieńce)	15,0 (?) opisthion start.	15,3	15,55 (?) opisthion starty	15,4	14,1 (?) opisthion starty	14,3
9. Długość otworu potylic. basion opisthion (prożek — zaotworek)	—	3,7	—	3,7	—	3,8
10. Szerokotwór potyliczny. . .	—	2,7	—	3,3	—	3,0
11. Basion — nasion (prożek — nad- nosie)	—	8,9	—	10,1	—	—
12. Prożek przeddziaśle (basion — prosthion)	—	—	—	8,6 (?)	—	—
13. Szerok. czoła najm. frontotem- porale - fronto temp. (czołoskro- nie — czołoskronie)	8,6 (?) $\frac{1}{2}$ 4,3	9,8	—	9,6	9,4	9,4 $\frac{1}{2}$ 4,7

	skronie—nadskronie)	10,6 (?) $\frac{1}{2}$ 5,4	—	11,7	10,6	13,2 (?) $\frac{1}{2}$ 6,6
15.	Mastoidale—mastoidale (sutkowiec—sutkowiec)	—	9,9	10,55	8,8	9,6 (?) $\frac{1}{2}$ 4,8
16.	Auriculare—auriculare (uszec—uszec)	10,8 (?) pr. usz. starty	12,0	12,7	11,3	—
17.	Asterion—asterion (gwiazdka—gwiazdka)	10,5	11,1	11,5	10,0	—
18.	Nasion—akanthion (nadnosie—nosokolec)	—	—	4,7	—	—
19.	Nasion—prosthion (nadnosie—przeddziaśle)	—	—	—	—	—
20.	Szerok. otw. nosowego (apertion—apertion (nosiec—nosiec)	—	—	2,3	—	—
21.	Nasion—bregma (nadnosie—śródwieńcze)	—	10,8	11,5	—	—
22.	Bregma—lambda (śródwieńcze—węgiel)	12,0	12,3	11,6	11,3	11,5
23.	Lambda—opisthion (węgiel—zaotworek)	9,4 (?) opisthion start.	9,85 opisthion start.	9,9	—	9,4
24.	Zygion—zygion (najw. szerok. twarzy, jarzmiac—jarzmiac)	—	—	13,2	—	—
25.	Malare—malare (lice—lice), szerokość licowa	—	—	12,15	—	—
26.	Dakryon—dakryon (łzawka—łzawka)	—	—	2,4	—	—
27.	Ektoorbitale—ektoorbitale (zewnątrzoczodoł—ditto)	—	9,7	9,7	—	—
28.	Wysokość oczodołu prawego	—	—	3,3	—	—
29.	„ „ lewego	—	—	3,3	—	—

	N ^o I	N ^o II	N ^o III	N ^o IV	N ^o V	N ^o VI
30. Szerokość oczodołu prawego . . .	—	—	—	4,0	—	—
31. " " lewego . . .	—	—	—	3,9	—	—
32. Staphylion — prosthion (podniebienie—przedziąsło) . . .	—	—	—	5,1	—	—
33. Alverion — alverion (zębodołec—zębodołec)	—	—	—	3,7	—	—
L U K I						
1. Auriculare bregma auriculare (uszec—śródwieżcze—uszec) . . .	32,0	31,3	—	31,6	28,9	32,0 (?) ± 16,0
2. Nasion — bregma (nadnosie — śródwieżcze)	—	12,8	—	13,0	—	—
3. Bregma—lambda (śródwieżcze—węgiel)	12,8	13,5	14,2	12,7	12,4	12,6
4. Lambda — opisthion (węgiel — zaotworek)	11,6 (?) opisthion start.	11,8	—	12,2	—	11,9
5. Cały łuk podłużny nas—opisth.	—	38,1	—	37,9	—	—
6. Metopion — inion (międzyguzie — potyl.)	28,1	28,4	28,3	28,4	26,0	—

CECHY MORFOLOGICZNE.

	mocna	mocna	krucha	mocna	dość mocna	mocna
1. Konsystencya kości . . .	mocna	mocna	krucha	mocna	dość mocna	mocna
2. Budowa kości . . .	średnio gruba	ciénka	średniej grubości	gruba	b. ciénka	gruba
3. Symetria kształtu czaszki	symetryczna					
	symetryczna	symetryczna	symetryczna	symetryczna	symetryczna	symetryczna
4. Wielkość zębów . . .	średnia	mierna	średnia	mierna	mała	średnia
5. Starcie zębów . . .	znaczne	znaczne	znaczne	małe	silnie starte	zdr., niestarte
6. Zrastanie się szwu koronowego (sutura coronalis)	zrosnięty	niezrosnięty	zrosnięty	zrosnięty tylko w dolnych odciśniętych	ślabo zrosnięty	ślabo zrosnięty

7. Zrąst. się szwu strzałowego sut. sagittalis .	zrosnięty	zrosnięty w przed. części	zrosnięty przy vertex	zrosnięty tylko słabo zrosnięty	słabo zrosnięty
8. Zrąstanie się szwu węglowego (sutura lambdoidea)	zrosnięty z wyjątkiem dolnej części po praw. stronie	zrosnięty górnej części	zrosnięty	słabo zrosnięty	słabo zrosnięty
9. Zrąstanie się szwu skroniowego prawego (sut. temporalis dextr.) . .	zrosnięty	zrosnięty	zrosnięty	zrosnięty	zrosnięty
10. Zrąstanie się szwu skroniowego lewego (sutura temporalis sinistra) .	zrosnięty	zrosnięty	zrosnięty	zrosnięty	zrosnięty
11. Kierunek zrąstania się szwów czaszki . . .	od przodu i z góry	od przodu i z boków	od przodu i z boków	od przodu i z boków	od przodu i z boków
12. Zawilóść szwu koronowego	słabo złożony	miernie złożony	słabo złożony	słabo złożony	słabo złożony
13. Zawilóść szwu strzałowego	słabo złożony	silnie złożony	słabo złożony	miernie złożony	miernie złożony
14. Zawilóść szwu węglowego	słabo złożony	silnie złożony	słabo złożony	miernie złożony	słabo złożony
15. Zawilóść szwu skroniowego prawego . . .	—	słabo złożony	słabo złożony	niezłożony	niezłożony
16. Zawilóść szwu skroniowego lewego . . .	—	słabo złożony	słabo złożony	niezłożony	—
17. Kostki wyosobnione .	—	2 po prawej w dolnej części szwu węglowego	nie ma	1 po lewej stronie w szwie węglowym	1 z prawej strony w szwie węglowym
18. Wklęsnięcie nadnosia .	—	nadnosie słabo wklęsłe	—	miernie wklęsłe	—
19. Wydatność łuków łicowych (arcus zygomaticus)	—	—	—	słabo wydatne	—
20. Gładziszka (glabella) .	—	b. słabo wydatne	—	miernie wydatne	—

	N ^o I	N ^o II	N ^o III	N ^o IV	N ^o V	N ^o VI
21. Więcicia i otwory kości czołowej (incisura et foramen)	—	z obu stron małe otwory (foramina)	—	z obu stron wcięcia, a po prawej stronie i maletki foramen	po prawej stronie foramen	—
22. Wydatność łuk. brwiowych	—	słabo wydatne	—	silnie wydatne	(żadna) b. słaba	—
23. Wydatność kres skroniowych kości czołowej	nie można określić	słabo wydatna	wydatna dosyć silnie	silnie wydatna	słabo wydatna	silnie wydatna
24. Wydatność guzów czołowych	słabo wydatne	słabo wydatne	słaba	silnie wydatne	b. słaba	—
25. Pochylenie czoła	słabo pochyłone	słabo pochyłone	słabo pochyłone	b. słabo pochyłone	b. słabe	słabe
26. Wydatność kres półkolistych kości potylicowej	silnie wydatne	miernie wydatne	bardzo silnie wydatne	bardzo silnie wydatne	b. słaba	b. silnie wyd.
27. Wydatność wygórowania potylicowego	silnie wydatne	silnie wydatne	miernie wydatne	b. silnie wydatne	b. słaba	silnie wydatna
28. Wydatność grzebienia potylicow. (crista occipitalis)	słabo wydatny	silnie wydatny	średnio wydatny	miernie wydatny	b. słaba	silnie wydatna
29. Wydatność wyrostka sutkowatego (processus mastoideus)	—	miernie wydatny	—	silnie wydatny	b. słaba	silnie wydatny
30. Otwory ciemieniowe (foramen parietale)	nierozwinięte	nierozwinięte	słabo rozwinięte po praw. stronie	nierozwinięte	nierozwinięte	nierozwinięte
31. Zabarwienie kości	szaro-żółte	żółto-szare	szaro-żółte	c.-żółte	żółtawo-szare	szaro-żółte
32. Stan czaszki	zniszczona z brakami zewn. blaszki, widać diploë	zniszczona, tylko w prawej połowie zachowana średnio	zniszczona, silnie uszkodzona w części czołowej i po pr. str.	w dobrym stanie, zniszczona twarz	z lewej strony zniszcz. górna warstwa kości czołowej i glabel.	Dolna część lewej połowy czaszki zniszczona

1. Główny:	$\frac{\text{szerokość} \times 100}{\text{glabella} - \text{extr. cciput}}$	69,23	74,73	71,07	78,38	71,43	74,36
2.	$\frac{\text{Basion-vertex} \times 100}{\text{długość}}$ $\frac{\text{Bas.-vertex} \times 100}{\text{glab. extr. cciput}}$	—	73,65	—	73,51	70,52	69,74
3.	$\frac{\text{Basion-vertex} \times 100}{\text{euryon} - \text{euryon}}$	—	98,56	—	93,79	97,60	93,15
4.	$\frac{\text{Opisthion} - \text{bregma} \times 100}{\text{glabella} - \text{extremum occiput}}$	—	82,26	—	83,24	—	73,33
5.	$\frac{\text{Frontotemporale} - \text{frontotemp.} \times 100}{\text{glab.} - \text{extremum occiput}}$	44,10 (?)	52,69	—	51,89	54,34	48,21 (?)
6.	$\frac{\text{Asterion} - \text{asterion} \times 100}{\text{glabella} - \text{extremum occiput}}$	53,85	59,73	54,82	62,16	57,80	—
7.	$\frac{\text{Nasion} - \text{prosthion} \times 100}{\text{zygion} - \text{zygion}}$	—	—	—	—	—	—
8.	$\frac{\text{Wysokość oczodołu} \times 100}{\text{szerokość oczodołu}}$ $\frac{\text{prawy}}{\text{lewy}}$	—	—	—	82,50	—	—
9.	$\frac{\text{Apertion} - \text{apertion} \times 100}{\text{nasion} \times \text{acanthion}}$	—	—	—	84,61	—	—
10.	$\frac{\text{Alverion} - \text{alverion} \times 100}{\text{prosthion} - \text{staphylion}}$	—	—	—	48,94	—	—
11.	$\frac{\text{Szerok. otworu potylicowego} \times 100}{\text{długość otw. potylicowego}}$	—	72,97	—	72,55	—	—
12.	$\frac{\text{Basion} - \text{prosthion} \times 100}{\text{nasion} - \text{basion}}$	—	—	—	89,19	—	78,95
		—	—	—	85,14	—	—